

EL MÓN MITOLÒGIC A L'ARQUITECTURA LOCAL

Bestiari de la Vall d'Aro

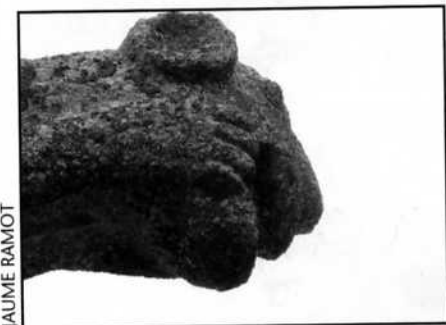
Jaume Ramot (Grup N. Sterna)

Era la darrera nit en què realitat i mitologia s'acomiadaven. El cel n'era testimoni, i posava els efectes especials com mai ho havia fet. Una pluja torrencial, mullava les cotes de malla dels cavallers, que acudien a tan estranya cita.

Sota una nit eterna, dracs i cavallers havien de tancar el cercle. Els llamps il·luminaven en dècimes de segon rostres inhumans negociant el seu futur. La resplendor dels llampecs s'esmunyia entre el tel d'unes ales membranoses, que protegien uns cossos demoníacs i al mateix temps feien brillar com a miralls unes armadures tan nobles com les ànimes que les suportaven.

Mai es sabrà què es va negociar en aquelles fosques hores, però conta la llegenda que aquella nit es va tancar un pacte...

L'endemà al matí, dracs i dimonis petrificats, escopien aigua des del punt més alt del campanar de Santa Maria de Castell d'Aro...

JAUME RAMOT

Gàrgola del campanar de Sta. Maria de Castell d'Aro.

Antigues creences ens revelen que les gàrgoles dels castells, catedrals i esglésies són éssers mitològics petrificats, que només es poden valer per si sols en les llargues hores de fosc quan, en l'empara de la nit, deambulen d'aquí cap allà, a la defensa del castell i dels

seus habitants mentre que de dia retornen al seu estat petri, esperant que els nobles del castell els defensin durant el temps en què els estranys personatges no es poden valer per si sols.

Estranya simbiosi, que no sé si hem sabut complir fins als nostres dies. Pot ser per això, ells també han deixat de complir la seva paraula, esperant que algun dia aparegui el seu noble, espasa en mà i cota de malla, per rendir compliment a uns éssers que tant temps fa que l'esperen.

JAUME RAMOT

Única gàrgola de desguàs del campanar de Santa Maria de Castell d'Aro.

Aquesta és una de les moltes llegendes que envolten aquestes i tantes altres bèsties mitològiques, que al nostre municipi encara ens resten. Animals i espectres rars, histriònics per igual, oblidats per la majoria de nosaltres.

Per part meua, no és pas que en conegui gaire més que tots vosaltres, però un bon dia repassant els ocells i animacions que nien en les velles parets del campanar del meu poble, de sobte, la mirada d'un exemplar de drac centenari amb va colpir.

Animals al cap i a la fi, és hora que els dediquem una mirada, si més no,

JAUME RAMOT

Situació de les gàrgoles del campanar de Castell d'Aro.

curiosa. Una mirada, que m'ha portat a voltar per les nostres contrades buscant animals mitològics o éssers estranys i que avui m'agradaria mostrar-vos.

No us espanteu, però esteu a punt d'entrar en una dimensió desconeguda...

Les gàrgoles, com a elements de drenatge d'aigües pluvials en construccions humanes, són conegudes ja des de l'època dels egipcis, grecs, etruscs i romans. La seva principal missió és la d'evacuar l'aigua de pluja de manera que aquesta no desgasti la pedra de la edificació lliscant paret avall.

No és, però, fins al gòtic que aquests elements purament pràctics es transformen, a més a més, en elements decoratius, adoptant tan degenerades formes. Uns dels primers exemples d'aquestes sofertes pràctiques arquitectòniques ens els donen els mestres constructors gòtics de la catedral de Lyon, seguides de les de Notre Dame de París.

A casa nostra, tot i que es tracta d'una edificació neogòtica, aquestes pràctiques no es varen pas passar per alt. Tot i que, pel que he observat, de les quatre que custodien el nostre campanar, només una compleix la tasca de desguàs d'aigües.

Sembla ser que les tres restants són merament decoratives, doncs no mos-

tren orificis que puguin complir la funció d'autèntiques gàrgoles.

Per altra banda, he observat que Platja d'Aro (per raons òbvies de cronologia constructiva) no té aquests peculiars elements, però tampoc Sta. Cristina d'Aro, ni cap de les ermites, com la de Romanyà de la Selva, el Monestir de Solius i Fanals d'Amunt. En tot cas un detall curiós al Mas del Monjo, antiga rectoria de Fanals d'Amunt, que més endavant us mostraré.

Un altre detall que he tingut en compte, i del qual no estic segur, és que el tipus de pedra en què estan tallades és pedra rica en fòssils (nummulits), típica pedra de les canteres de Girona en què es treballava durant l'època de construcció de l'església, (S. XVIII). Pedra que no s'adiu amb la resta de material (granit de la zona), en què estan fets el campanar i la resta de l'obra.

Un cop observats aquests animals mitològics, encara he anat a la recerca d'altres bèsties o personatges petris, que d'alguna manera son dignes de ressenyar. Per exemple, a la masia adjunta a l'ermita de Fanals de Munt, s'hi troba una pedra treballada que sobresurt de la paret i que tampoc sembla tenir cap missió especial, potser ni tan sols és un animal mitològic, però

un cop vistes les fotografies ampliades, bé sembla que alguna forma de bestio- la rara representa. Que en penseu?

Com podeu veure, la seva posició mai pot complir una tasca de desguàs d'aigua. Animal mitològic? Un enigma més de les masies de la Vall d'Aro.

Per altra banda, un exemplar curiós és el que es mostra tallat a la torre del Mas Sicars, en la seva cantonada orientada a llevant. Un personatge rialler que

JAUME RAMOT

Dracs forjats d'en Quim Carrera, mestre ferrer dels que ja no en queden.

Com podeu comprovar, som un poble ric amb animals mitològics i encara en la cultura oral ens en queden uns pocs exemples més, com ara la curiosa història de la serp de la pedra blava al cap. Tot i que a Platja d'Aro en tenen una, aquí, i segons les narracions de l'avi Pere Sort, a la Font del Ferro, en va existir una altra (potser la germana), però aquesta història me la reservo per més endavant.

De moment, si voleu, us convido a fer un tomb, pels voltants del poble, una d'aquestes nits de tempesta de vent, llamps i trons, ha veure si gàrgoles, dimonis i dracs són tots al seu lloc, o no fos cas que la llegenda fos certa i...

JAUME RAMOT

Peculiar personatge de la torre del Mas Sicars.

s'aguanta el rostre amb les mans ens observa des de fa molts i molts anys...

Qui pot amagar-se darrere d'aquesta cara, de qui es riu? Llegendes desconegudes que mai ens seran revelades.

I ja per acabar el meu repertori de bestioles rares de la Vall d'Aro, les que surten amb comptagotes dels mateixos focs de l'infern, els forns del mestre ferrer Quim Carrera, dracs endimoniats que llueixen en les més luxoses portes

JAUME RAMOT